

V Bruseli 2. 3. 2016
COM(2016) 110 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Po parížskej konferencii: posúdenie dôsledkov parížskej dohody priložené k návrhu rozhodnutia Rady o podpísaní v mene Európskej únie parížskej dohody v rámci Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy

1. Úvod

Parížska dohoda z roku 2015 je historicky významným medzníkom v celosvetovom boji proti zmene klímy. Dohoda poskytuje životne dôležitú a poslednú príležitosť odovzdať budúcim generáciám stabilnejší svet, zdravšiu planétu, spravodlivejšie spoločnosti a prosperujúcejšie hospodárstva, takisto v kontexte programu trvalo udržateľného rozvoja 2030. Dohoda povedie svet ku globálnemu prechodu k ekologickej energetike. Takýto prechod si bude vyžadovať zmeny podnikateľského a investičného správania a stimuly v rámci celého spektra politík. Európskej únii sa tak ponúkajú významné príležitosti, najmä v oblasti rastu a zamestnanosti. Prechod podnieti investície a inovácie týkajúce sa energie z obnoviteľných zdrojov, čo podporí ambície EÚ stať sa svetovým lídrom v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a zvýši rast na trhoch s tovarom a službami z EÚ, napríklad v oblasti energetickej efektívnosti.

Parížska dohoda je prvou viacstrannou dohodou o zmene klímy, ktorá sa týka takmer všetkých svetových emisií. Znamená úspech pre svet a potvrdenie cesty EÚ k nízkouhlíkovému hospodárstvu. Rozhodujúci význam pre dosiahnutie dohody mala rokovacia stratégia EÚ. Európska únia bojovala za svoje ambície, pričom uplatnila skúsenosti s účinnou politikou v oblasti zmeny klímy a tradíciu rokovaní a medzinárodnej spolupráce založenej na pravidlách. EÚ sa stala prvým veľkým hospodárstvom, ktoré 6. marca 2015 predložilo svoj plán boja proti klimatickým zmenám (t. j. plánovaný vnútroštátne stanovený príspevok) odrážajúci rámec politík v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 stanovený Európskou radou v októbri 2014¹ a koncepciu Európskej komisie pre boj proti celosvetovej zmene klímy po roku 2020². EÚ si stanovila ambiciózný cieľ znížiť do roku 2030 emisie skleníkových plynov v celom domácom hospodárstve aspoň o 40 %. Tento cieľ vychádza z celosvetových prognóz, ktoré sú v súlade so strednodobým cieľom parížskej dohody.

Európska únia si v priebehu parížskej konferencie udržala vysokú úroveň politickej súdržnosti. Všetci ministri EÚ preukázali v Paríži ochotu a odhodlanie uspieť. Európska únia vystupovala jednotne a obhajovala pozíciu dohodnutú na zasadnutí Rady pre životné prostredie. To Únii umožnilo vystupovať s jednotnými názormi vo všetkých fázach rokovaní, čo najviac prispelo k dosiahnutiu úspešného výsledku parížskej konferencie. Najdôležitejšie však je, že EÚ a jej partneri vytvorili v rámci iniciatív európskej diplomacie v oblasti klímy širokú koalíciu rozvinutých a rozvojových krajín zameranú na dosiahnutie čo najvyššej úrovne ambícií. Koalícia vysokých ambícií sa zásadnou mierou podieľala na vytvorení pozitívnej dynamiky rokovaní a priviedla všetkých hlavných znečisťovateľov k podpísaniu parížskej dohody.

Okrem toho sa úplne zmenilo globálne uvažovanie v porovnaní so situáciou v Kodani v roku 2009, čo viedlo k celosvetovej mobilizácii vlád a mimovládnych subjektov vychádzajúcej zdola, napríklad od podnikov, investorov, miest a občianskej spoločnosti. Treba oceniť

¹ Závery Európskej rady z 24. októbra 2014.

² Parížsky protokol – Koncepcia boja proti celosvetovej zmene klímy po roku 2020, COM(2015) 81 final.

francúzske predsedníctvo konferencie o zmene klímy, ako aj OSN za pozitívnu dynamiku pred parížskou konferenciou i v jej priebehu.

Vykonávanie záväzkov vyplývajúcich z parížskej dohody si vyžaduje zachovanie hybnej sily a silné politické odhodlanie s cieľom zabezpečiť sociálne spravodlivý prechod k budúcnosti odolnej voči zmene klímy, ktorá bude klimaticky neutrálna. Zmena klímy by mala zostať prioritou politickej agendy príslušných medzinárodných fór vrátane zasadnutí skupiny G20 a G7. V tejto súvislosti si EÚ udrží svoje vedúce postavenie na medzinárodnej scéne a bude pokračovať v diplomatickej činnosti v oblasti klímy³.

2. Parížska dohoda ako globálny dohovor

2.1. Kľúčové prvky parížskej dohody

Parížskou dohodou sa stanovuje globálny akčný plán, ktorý má viesť svet k tomu, aby zabránil nebezpečnej zmene klímy, pričom sa uznáva, že si to bude vyžadovať, aby sa čo najskôr dosiahol celosvetový vrchol emisií skleníkových plynov a v druhej polovici tohto storočia klimatická neutralnosť. Dohoda obsahuje tieto hlavné prvky:

- Stanovuje sa v nej dlhodobý cieľ priviesť svet k tomu, aby podstatne obmedzil globálne otepľovanie pod hranicu 2 °C nad predindustriálnou úrovňou a snažil sa o obmedzenie zvýšenia teploty na 1,5 °C. Ambiciózny cieľ 1,5 °C sa dohodol, aby vyvolal odvážnejšie ambície a upozornil na obavy najzraniteľnejších krajín, ktoré už pociťujú vplyv zmeny klímy.
- Vysiela jasný signál pre všetky zainteresované strany, investorov, podniky, občiansku spoločnosť a politikov o tom, že globálny prechod na čistú energiu je nezvratný a že treba presunúť zdroje smerom od fosílnych palív. Vďaka 189 národným plánom v oblasti klímy, ktoré sa týkajú približne 98 % všetkých emisií, sa boj proti zmene klímy mení na skutočne celosvetový. Parížska dohoda znamená prechod od opatrení malého počtu aktérov k opatreniam všetkých.
- Poskytuje dynamický mechanizmus umožňujúci zhodnotiť situáciu a v priebehu času zvyšovať ciele. Od roku 2023 sa zmluvné strany budú stretávať každých päť rokov v rámci „globálneho hodnotenia“, aby posúdili pokrok pri znižovaní emisií, adaptácii a podpore poskytovanej a prijímanej v súvislosti s dlhodobými cieľmi dohody.
- Strany sú právne zaviazané plniť domáce opatrenia na zmiernenie zmeny klímy tak, aby dosiahli ciele svojich vlastných príspevkov.
- Dohodou sa vytvára rámec väčšej transparentnosti a zodpovednosti vrátane dvojročného predkladania prehľadu o skleníkových plynoch všetkými zmluvnými stranami, ako aj predkladania informácií potrebných na sledovanie ich pokroku, technického odborného preskúmania, doplňujúceho viacstranného posúdenia pokroku zmluvných strán a mechanizmu na uľahčovanie dosahovania súladu a na podporu súladu.

³ Závery Rady o európskej diplomacii v oblasti klímy po konferencii COP21 z 15. februára 2016.

- Poskytuje sa ambiciózny solidárny balík s primeranými prostriedkami na financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy a riešenie potrieb spojených s adaptáciou, so stratami a škodami spojenými s negatívnymi účinkami zmeny klímy. S cieľom podporovať individuálne a kolektívne opatrenia na prispôsobenie sa zmene klímy sa prostredníctvom parížskej dohody prvýkrát stanovuje globálny cieľ zvýšiť kapacitu, odolnosť voči klíme a znížiť citlivosť na zmenu klímy. Z medzinárodného hľadiska sa tak podporuje intenzívnejšia spolupráca medzi zmluvnými stranami s cieľom podeliť sa o vedecké znalosti v oblasti prispôsobenia sa zmene klímy, ako aj o informácie o postupoch a politikách.

2.2. Ratifikácia a nadobudnutie platnosti parížskej dohody

Dosiahnutie parížskej dohody je veľkým úspechom. EÚ bude naďalej aktívne pôsobiť v rámci medzinárodných rokovaní o klíme s cieľom zabezpečiť, aby sa ambícia stanovená dohodou pretransformovala do všetkých vykonávacích prvkov, akými sú podrobné ustanovenia o transparentnosti a zodpovednosti, mechanizmy udržateľného rozvoja a technologické mechanizmy.

Ďalším bezprostredným krokom bude podpísanie parížskej dohody. Dohodu bude možné podpísať od 22. apríla 2016 v New Yorku a nadobudne platnosť dňom, keď ju ratifikuje najmenej 55 zmluvných strán, predstavujúcich najmenej 55 % globálnych emisií. Včasná ratifikácia a nadobudnutie platnosti sú žiaduce, pretože tak všetky krajiny získajú právnu istotu rýchleho uplatňovania dohody. EÚ by mala byť pripravená ratifikovať parížsku dohodu čo najskôr.

2.3. Strednodobé medzníky v rámci parížskej dohody

Parížska dohoda zahŕňa niekoľko strednodobých medzníkov. Je potrebné rozvinúť jasnú predstavu o konkrétnych politických dôsledkoch cieľa 1,5 °C. Piata hodnotiacia správa Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) sa k tomuto aspektu stavia nejednoznačne v dôsledku nedostatočnej vedeckej analýzy. IPCC bol požiadaný, aby prispel k riešeniu uvedeného problému a do roku 2018 vypracoval osobitnú správu. EÚ poskytne podklady pre vedeckú činnosť, ktorá sa na tento účel bude realizovať na medzinárodnej úrovni. EÚ by sa mala zúčastniť na prvom „facilitačnom dialógu“, ktorý sa uskutoční v roku 2018 a zhodnotí spoločné ambície a pokrok pri plnení záväzkov. V tejto súvislosti sa EÚ zúčastní na prvom globálnom hodnotení v roku 2023, ktoré je dôležité pre posudzovanie čoraz ambicióznejších opatrení všetkých zmluvných strán v období po roku 2030. V tomto zmysle má EÚ spolu s ostatnými stranami oznámiť do roku 2020 svoju dlhodobú stratégiu rozvoja do polovice storočia v oblasti nízkych emisií skleníkových plynov. Na uľahčenie prípravy týchto stratégií Komisia pripraví hĺbkovú analýzu hospodárskych a sociálnych zmien s cieľom oživiť politické diskusie v Európskom parlamente a Rade a so zainteresovanými stranami.

3. Ako bude EÚ vykonávať parížsku dohodu

Prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje si vyžaduje zásadné zmeny v technológii, energetike, hospodárstve, financiách a napokon aj spoločnosti ako celku.

Parížska dohoda je príležitosťou na hospodársku transformáciu, rast a zamestnanosť. Predstavuje ústredný prvok dosahovania širších cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ako aj priorít EÚ týkajúcich sa investícií, konkurencieschopnosti, obehového hospodárstva, výskumu, inovácií a energetickej transformácie. Vykonávanie parížskej dohody ponúka obchodné príležitosti pre EÚ umožňujúce udržať si a využiť výhodu prvenstva pri podpore obnoviteľných zdrojov energie, energetickej účinnosti a pri zabezpečovaní konkurencieschopného rozvoja ďalších nízkouhlíkových technológií na svetovom trhu. Na využitie týchto výhod bude EÚ musieť naďalej ísť príkladom a presadiť opatrenia regulačnej politiky zamerané na zníženie emisií, ako aj podporiť faktory, ktoré urýchlia verejné a súkromné investície do inovácií a modernizácie vo všetkých kľúčových odvetviach a súčasne zabezpečia pokrok ostatných veľkých hospodárstiev pri plnení prijatých záväzkov. Prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo treba správne riadiť, pričom treba zohľadniť rozdiely v energetickom mixe a hospodárskej štruktúre existujúce v rámci EÚ. To znamená, že zároveň treba predvídať a zmierniť spoločenský dosah prechodu v špecifických oblastiach a sociálno-ekonomických odvetviach.

3.1. Podpora priaznivého prostredia pre prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo

Transformácia v rámci energetickej únie

Záväzok EÚ prejsť k ekologickej energii je nezvratný a nespochybniteľný. Priorita energetickej únie spočíva v tom, že sa treba „odpútať od hospodárstva založeného na fosílnych palivách, v ktorom sa energetický trh riadi centralizovane a na základe ponuky a v ktorom sa používajú zastarané technológie a obchodné modely. Musíme posilniť postavenie spotrebiteľov (...). Musíme opustiť rozdrobený systém nekoordinovaných národných politík, trhových prekážok a energetických ostrovov“⁴. Projekt energetickej únie, so všetkými jeho rozmermi, poskytuje širší rámec, v ktorom EÚ môže vytvoriť priaznivé prostredie na transformáciu energetického systému. Podľa Medzinárodnej agentúry pre energiu prinesie úplná implementácia plánov v oblasti klímy v rokoch 2015 až 2030 investície do energetickej efektívnosti a nízkouhlíkových technológií vo výške 13,5 miliardy USD, pričom ročný priemer dosiahne 840 miliárd USD. Hlavným dosahom týchto plánov v oblasti klímy je nielen zvýšenie investícií, ale aj ich vyváženosť v rámci jednotlivých palív a odvetví a medzi ponukou a dopytom. Investície do obnoviteľných zdrojov budú okrem iného takmer trojnásobkom investícií do elektrární na fosílna palivá, pričom sa predpokladá, že investície do energetickej účinnosti (predovšetkým v odvetviach dopravy a stavebníctva) sa čo do rozsahu vyrovnajú ostatným častiam energetického systému.

Inovácie a konkurencieschopnosť

V parížskej dohode sa stanovuje jasný a ambiciózný smer prechodu na nízkouhlíkové inovácie. 20 popredných svetových ekonomík v rámci konferencie v Paríži začalo „inovačnú misiu“ na oživenie verejných a súkromných inovácií v oblasti ekologickej energie s cieľom

⁴ Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy – COM(2015) 80 z 25. februára 2015.

vyvíjať a zavádzať prevratné technológie a dosahovať znižovanie nákladov. EÚ sa chce pripojiť k tejto iniciatíve, keďže rozpočet EÚ pre výskum súvisiaci s nízkouhlíkovým hospodárstvom v rámci programu Horizont 2020 sa v období rokov 2014 – 2020 prakticky zdvojnásobil a EÚ sa zaviazala investovať aspoň 35 % prostriedkov v rámci programu Horizont 2020 do činností súvisiacich s klímou. Okrem toho sa budúca stratégia výskumu, inovácie a konkurencieschopnosti pre energetickú úniu spojí so súčinnosťou energetiky, dopravy, obehového hospodárstva, priemyslu a digitálnej inovácie. To by malo viesť k zvýšeniu konkurencieschopnosti súčasných a budúcich európskych technológií s nízkym obsahom uhlíka, ktoré efektívne využívajú zdroje.

Investície a kapitálové trhy

Presunutie a rýchle zvýšenie súkromných investícií má zásadný význam pre podporu prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy a na predchádzanie „uzamknutiu“ infraštruktúry a aktív s vysokými emisiami. Prostriedky EÚ budú hrať dôležitú úlohu pri mobilizácii trhov⁵. Podpora investícií v rámci Investičného plánu pre Európu, ktorý sa zameriava na opatrenia na odstránenie prekážok investícií v Európskej únii, ako aj na prípadné financovanie z Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI), by mala viesť k zníženiu emisií a investovaniu do energetickej účinnosti na jednotnom trhu. Investičný plán pre Európu už prináša sľubné výsledky v tejto oblasti⁶ a treba preskúmať jeho úplný potenciál. Komisia nedávno spustila Európsky portál investičných projektov (EIPP), ktorý bude onedlho plne funkčný. Cieľom tohto portálu je prilákať investorov do životaschopných a zdravých investičných projektov v Európe. Zainteresované strany v oblasti energetiky sa vyzývajú, aby zaslali svoje projekty do EIPP v záujme poskytnutia komplexného prehľadu projektov potenciálnym investorom. Komisia predovšetkým urýchli technickú pomoc zainteresovaným stranám, aby v roku 2016 spolupracovala so svojimi partnermi pri vytváraní systémov na zlučovanie menších projektov v oblasti energetickej účinnosti, čím vytvorí kritické množstvo. Tieto systémy by mali poskytnúť investorom lepšie príležitosti na investovanie do energetickej účinnosti a zlepšiť dostupnosť kapitálu pre vnútroštátne, regionálne alebo miestne platformy a programy energetickej účinnosti. Budú zahŕňať posilnenie technickej pomoci a pomoci pri vypracúvaní projektov v rámci Európskeho centra investičného poradenstva (EIAH) zriadeného Komisiou a Európskou investičnou bankou s cieľom pomôcť verejným navrhovateľom štruktúrovať ich projekty a podporiť finančné systémy so štandardnými podmienkami, a to najmä v oblasti budov⁷.

Kľúčovými partnermi v tomto transformačnom procese sú finančné inštitúcie. Uskutočnenie prechodu si bude vyžadovať aj dobre fungujúce cezhraničné kapitálové toky a integrované

⁵ Na opatrenia súvisiace so zmenou klímy bolo na obdobie rokov 2014 – 2020 naplánovaných 114 miliárd EUR z reformovaných európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF). Programovanie bolo vykonané v širšej spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami. Výsledná čiastka vo výške 25 % EŠIF preukazuje silnú záväznú podporu opatrení súvisiacich so zmenou klímy a prekračuje cieľ 20 % z celkového rozpočtu EÚ. Podpora sa zameriava širšie než iba na rámec možností financovania, keďže zahŕňa silnú regionálnu spoluprácu, budovanie kapacít a prvky technickej pomoci.

⁶ Prehľad projektov v rámci plánu investícií do nízkouhlíkových technológií a energetickej účinnosti: http://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/sector-factsheet-energy_en.pdf.

⁷ Stav energetickej únie v roku 2015.

a udržateľné kapitálové trhy. V tejto súvislosti majú zásadný význam opatrenia, ktoré sa už prijali alebo sa pripravujú v rámci vytvorenia únie kapitálových trhov⁸. Pri zabezpečení prechodu – v rámci jednotného trhu a aj mimo neho – môže zohrať významnú úlohu Európska centrálna banka, ako aj národné centrálné banky, Európska investičná banka a Európska banka pre obnovu a rozvoj, Zelený klimatický fond a iné medzinárodné finančné inštitúcie, napríklad Svetová banka, ako aj národné rozvojové banky. Rada pre finančnú stabilitu (FSB) reagovala v apríli 2015 na žiadosť skupiny G20 o preskúmanie spôsobu, akým by finančný sektor mohol zohľadniť klimatické otázky, a zriadila pracovnú skupinu na sprístupnenie finančných informácií týkajúcich sa klímy, ktorej cieľom je pomôcť účastníkom trhu lepšie pochopiť a riadiť riziká súvisiace so zmenou klímy. Skupina G20 takisto nedávno vytvorila študijnú skupinu (GFSG) s cieľom analyzovať otázky súvisiace s ekologickým financovaním. Na európskej úrovni Európsky výbor pre systémové riziká uverejnil správu o prechode na nízkouhlíkové hospodárstvo a potenciálnych rizikách pre finančný sektor⁹.

Spoplatňovanie uhlíka a dotácie na fosílna palivá

Spoplatňovanie uhlíka je základným prvkom podpory rovnakých podmienok na globálnej úrovni pre transformáciu. Môže mať podobu obchodovania s emisiami, ako je to v prípade EÚ, zdanenia alebo iných hospodárskych a/alebo daňových nástrojov. EÚ by mala zvýšiť úsilie pri výmene svojich skúseností v tejto oblasti so všetkými krajinami, ktoré potrebujú začať spoplatňovať uhlík. To sa bude naďalej týkať krajín, ako je Čína a Južná Kórea, ktoré zriaďujú systémy obchodovania s emisiami, ako aj širšieho okruhu krajín vrátane všetkých veľkých hospodárstiev zavádzajúcich technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov a zlepšujúcich politiky v oblasti energetickej účinnosti. Zatiaľ čo parížskou dohodou sa menia okolnosti v tom zmysle, že ide o celosvetovú dohodu, úsilie jednotlivých krajín na národnej úrovni sa líši, pričom hrozí riziko konkurenčného znevýhodnenia určitých odvetví v prípade pretrvávania nerovnakých podmienok. Strategické rozhodnutie Európskej rady zachovať režim bezplatného pridelovania po roku 2020 a ustanovenia o úniku uhlíka navrhované pre systém EÚ na obchodovanie s emisiami sa v tomto období dosahujú správnu vyváženosť, v nadchádzajúcom desaťročí by sa však mali podrobiť preskúmaniu.

Vyhliadky spoplatnenia oxidu uhličitého a energií komplikuje súčasná nízka cena ropy. Môže to byť dobrá príležitosť nielen na spoplatnenia uhlíka, ale aj na odstránenie dotácií na fosílna palivá, ktoré – podľa Medzinárodnej agentúry pre energiu – na celom svete predstavovali v roku 2013 sumu 548 miliárd USD. Takéto subvencie sú najväčšou prekážkou inovácie v oblasti čistých technológií, ako sa uvádza aj vo výzvach skupín G20 a G7 na zrušenie dotácií na fosílna palivá. Najbližšia správa o cenách a nákladoch na energiu v EÚ sa zameria na aktuálnu situáciu v tejto oblasti.

⁸ Akčný plán na vybudovanie únie kapitálových trhov, COM(2015) 468 final.

⁹ https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/asc/Reports_ASC_6_1602.pdf

Úloha miest, občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov

Ďalšou predpokladanou podmienkou transformácie je podpora činnosti viacerých zainteresovaných strán z radov občianskej spoločnosti: občanov, spotrebiteľov, sociálnych partnerov, malých a stredných podnikov, inovatívnych začínajúcich podnikov a celosvetovo konkurencieschopných odvetví. Parížska konferencia a akčný program Lima – Paríž (iniciatíva, na ktorú sa zameralo peruánske a francúzske predsedníctvo konferencie COP) zjednotili nebyvalý počet nešťátnych subjektov na celosvetovej úrovni s cieľom urýchliť spoluprácu v oblasti klímy podporujúcu novú dohodu. EÚ má výnimočné postavenie umožňujúce uplatňovať hľadisko prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých odvetviach a na všetkých úrovniach riadenia.

Inteligentné mestá a mestské oblasti predstavujú miesto, na ktorom sa uskutoční veľká časť budúcej transformácie. Preto sa v roku 2016 zintenzívni práca na úrovni miest a mestských politik vrátane podpory opatrení integrovaného a globálneho Dohovoru primátorov a starostov a zriadenia jednotného kontaktného miesta pre miestne orgány. To by malo umožniť miestnym orgánom, aby sa lepšie zapojili do prechodu EÚ na nízkouhlíkové hospodárstvo, a poskytnúť európskym spoločnostiam príležitosť využiť na celosvetovej úrovni konkurenčnú výhodu v oblasti inovačných technológií pre inteligentné mestá.

Diplomacia v oblasti klímy a celosvetové opatrenia

Opatrenia v oblasti klímy sú hlavnou strategickou výzvou zahraničnej politiky s dôsledkami pre vonkajšiu politiku EÚ, napríklad v súvislosti s rozvojovou pomocou a spoluprácou, so susedskou politikou a s politikou rozširovania, medzinárodnou vedeckou a technickou spoluprácou, obchodom, hospodárskou diplomaciou a bezpečnosťou. Zachovanie pozitívnej dynamiky z Paríža si bude vyžadovať nepretržitú politickú a diplomatickú pozornosť na celosvetovej úrovni.

Ako bolo odsúhlasené v Rade¹⁰, v roku 2016 sa diplomacia v oblasti klímy bude musieť zameriavať na i) udržiavanie obhajoby opatrení v oblasti zmeny klímy ako strategickú priority; ii) podporovanie vykonávania parížskej dohody a plánov v oblasti klímy; a iii) zvýšenie úsilia s cieľom zamerať sa na vzťah zmeny klímy, prírodných zdrojov vrátane vody, prosperity, stability a migrácie.

Pokiaľ ide o financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy, EÚ a jej členské štáty sú odhodlané zvýšiť mobilizáciu financovania opatrení v oblasti klímy v súvislosti s účelnými zmierňujúcimi opatreniami a transparentnosťou vykonávania v snahe prispieť svojím dielom k cieľu rozvinutých krajín do roku 2020 spoločne mobilizovať 100 miliárd USD ročne zo širokého spektra zdrojov (verejných i súkromných, dvojstranných aj viacstranných vrátane alternatívnych zdrojov financovania). Súčasné hlavné nasmerovanie rozvojovej pomoci EÚ významne prispeje k dosiahnutiu podielu EÚ na cieľovej sume 100 miliárd USD. V kontexte viacročného finančného rámca (2014 – 2020) sa EÚ zaviazala zabezpečiť, aby sa 20 % jej celkového rozpočtu zameriavalo na projekty a politiky týkajúce sa klímy. Vo vzťahu

¹⁰ Závery Rady o európskej diplomacii v oblasti klímy po konferencii COP 21.

k externým výdavkom sa týmto viac ako zdvojnásobí množstvo financií určených na boj proti zmene klímy pre rozvojové krajiny a mohlo by to predstavovať viac ako 14 miliárd EUR na výdavky na oblasť klímy. Čoraz väčšia časť týchto prostriedkov sa bude investovať do adaptácie, uľahčenia inovácií a budovania kapacít.

Budú posilnené podporné programy ako Global Climate Change Alliance+ (Globálna aliancia proti zmene klímy+) s cieľom pomôcť rozvojovým krajinám, aby od roku 2020 mohli plniť svoje plány v oblasti klímy. V tejto súvislosti treba v plnom rozsahu využiť synergiu medzi opatreniami v oblasti klímy, akčným programom z Addis Abeby a programom trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja. To platí aj pre účasť EÚ v iniciatíve týkajúcej sa energie z obnoviteľných zdrojov v Afrike. V rámci politiky rozširovania a susedskej politiky bude EÚ pokračovať vo svojom politickom dialógu a v podpore partnerských krajín. Osobitný dôraz sa bude klásť na budovanie kapacít.

V záujme uľahčenia globálnych opatrení na zmiernenie zmeny klímy a vytvorenia obchodných príležitostí pre európske spoločnosti by sa mali urýchliť prebiehajúce dvojstranné a viacstranné rokovania o liberalizácii obchodu s ekologickými výrobkami a službami. EÚ by si tiež mala udržať vedúce postavenie pri podpore ambiciózných výsledkov rokovaní v Medzinárodnej organizácii civilného letectva (ICAO) a Medzinárodnej námornej organizácii (IMO) zameraných na emisie skleníkových plynov, ako aj rokovaní v rámci Montrealského protokolu.

3.2. Regulačný rámec v oblasti klímy a energetiky do roku 2030

Po konferencii o zmene klímy v Paríži by všetky krajiny mali vyjadriť svoje záväzky formou konkrétnych politických opatrení. V októbri 2014 Európska rada vymedzila rámec pre politiku EÚ v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 stanovením ambiciózneho cieľa znížiť do roku 2030 emisie skleníkových plynov v celom domácom hospodárstve aspoň o 40 % a dosiahnuť ciele v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti aspoň na úrovni 27 %¹¹. Parížska dohoda potvrdzuje správnosť postoja EÚ. Implementácia rámca politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030, ktorý schválila Európska rada, je prioritou nadväzujúcou na parížsku dohodu.

Komisia už začala tento proces, a to predložením návrhu na preskúmanie systému obchodovania s emisiami (ETS), ktorý predstavuje 45 % emisií skleníkových plynov EÚ. Komisia predloží v nasledujúcich 12 mesiacoch zvyšné kľúčové legislatívne návrhy na spravodlivé a efektívne vykonávanie dohodnutého regulačného rámca z roku 2030 na domácom trhu, poskytujúce maximálnu flexibilitu pre členské štáty a dosahujúce správnu rovnováhu medzi vnútroštátnymi opatreniami a opatreniami na úrovni EÚ. Ako ďalší krok Komisia pracuje na príprave návrhu rozhodnutia o spoločnom úsilí a návrhov týkajúcich sa využívania pôdy, zmien vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva (LULUCF). Komisia takisto navrhne právne predpisy s cieľom vytvoriť spoľahlivý a transparentný mechanizmus

¹¹ Cieľ týkajúci sa energetickej efektívnosti sa do roku 2020 preskúma s ohľadom na zámer dosiahnuť v rámci EÚ úroveň 30 %.

riadenia a zjednodušiť požiadavky na plánovanie a oznamovanie v oblasti klímy a energie na obdobie po roku 2020.

Okrem toho Komisia predloží potrebné politické návrhy na úpravu regulačného rámca EÚ s cieľom stanoviť ako prioritu energetickú efektívnosť a posilniť úlohu EÚ ako svetového lídra v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov v súlade so závermi Európskej rady z októbra 2014. To zahŕňa novú štruktúru trhu s energiou, ktorá zabezpečí centrálnu postavenie spotrebiteľov v rámci energetického systému, umožní reakciu strany spotreby a zvýši flexibilitu. Okrem toho Komisia už tento rok predložila balík opatrení v oblasti energetickej bezpečnosti s cieľom bezodkladne riešiť nové výzvy v oblasti bezpečnosti dodávok vyplývajúce z vývoja v medzinárodnom energetickom kontexte.

4. Záver

Európska únia bola pri prípravách parížskej konferencie i v rámci parížskych rokovaní centrom koalície vysokých ambícií rozvinutých a rozvojových krajín. V záujme zabezpečenia prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo musí Európska únia vnútorne i medzinárodne udržať túto ambíciu:

- Parížska dohoda by sa mala čo najskôr podpísať a ratifikovať. Návrh podpisu dohody je priložený k tomuto oznámeniu.
- EÚ musí konsolidovať prostredie umožňujúce prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo pomocou širokej škály politík ovplyvňujúcich strategické rámce a nástroje premietnuté do 10 tematických priorít Junckerovej Komisie – najmä odolnej energetickej únie s výhľadovým projektom v oblasti zmeny klímy.
- Regulačný rámec EÚ týkajúci sa energetiky a klimatických zmien do roku 2030 sa musí rýchlo dokončiť v súlade so závermi Európskej rady z októbra 2014. Parlament a Rada by mali urýchlene realizovať ďalšie legislatívne návrhy.
- Všetky zmluvné strany budú musieť byť pripravené plne sa zapojiť do procesu preskúmania v rámci parížskej dohody, ktorý sa zameriava na zabezpečenie dosiahnutia cieľa udržať zmenu klímy dostatočne hlboko pod 2 °C a pokračujúce úsilie o dosiahnutie úrovne 1,5 °C.